

Översättningsanalys av utvalda dikter av Tomas Tranströmer

Sinobad, Tihana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:638945>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-04-19**

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

ZAGREBS UNIVERSITET
FILOSOFISKA FAKULTETEN
INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISTIK

Tihana Sinobad

Översättningsanalys av utvalda dikter av Tomas
Tranströmer

Examensarbete

Handledare:

Sara Profeta

september, 2019

Tomas Tranströmer är en av svenska mest betydande poeter. I sin långa karriär publicerade han tretton diktsamlingar och 2011 fick han ett nobelpris för litteratur. Han är berömd bland kritiker och älskad bland läsare för sin originalitet, anspråklöshet och beundrande metaforer. Sonja Bennet, hans översättare till kroatiska säger i en intervju att hans estetik aldrig förändras, att hans metaforer alltid är originella och igenkännliga. I en beskrivning av hans uttrycks sätt säger hon att han vanligtvis använder vanliga, enkla ord som alla kan förstå. Hennes råd är emellertid att Tranströmers poesi inte ska förstås utan bara läsas. Enligt henne, försöker han aldrig lära läsare något utan han bara ger dem bilder. Hon nämner några viktiga element av hans poesi: musikalitet, religiös känsla och naturens mystik. Enligt henne är det i naturen han finner tröst och anslutning till transcendentalen.¹

Översättning har alltid haft en stor roll i Tranströmers poesiverk. "I Tomas Tranströmers föreställningsvärld är "översättning" ett centralt begrepp. Detta är kanske inte något att förvåna sig över. Som de flesta vet är ju Tranströmer en av världens mest översatta poeter. Hans verk finns på mer än 50 språk (Karlström 2001, Rönnerstrand 2003:156- 160)".² Utan att vara en mycket översatt diktare, var han också poesiöversättare. Han översatte cirka fyrtio poeter från åtta olika språk till svenska. Några själv, andra i samarbete med någon källspråksexpert. Dessutom medverkade han i översättningsprocessen av sina egna dikter till främmande språk.³ Han sa en gång att „poesiöversättning teoretiskt sätt kan betraktas som en absurditet“. Orsaken till att man försöker att göra den absurditeten är, som han tycker, „kärleken till den lyriska texten“.⁴

En samling av Tranströmers verk i kroatisk översättning består av flera diktsamlingar såväl som hans verk i prosa. För att göra en riktig analys av det stora arbete skulle man behöva mer tid och utrymme. På grund av det ska detta arbete fokusera på några dikter som ger ett exempel av poesiöversättning i allmänhet, översättning från svenska till kroatiska och den här översättarens stil. Valet av dikterna är baserat på hur bra de visar det som är viktigt angående ämnet.

¹ <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/u-transtroemerovim-pjesmama-nema-ni-traga-dociranja-20140304> (11/7-2019)

² Rönnerstrand, Torsten. 2013. Tomas Tranströmer om översättning. Institutionen för språk och litteratur, Göteborgs universitet. 197.

³ Rönnerstrand, Torsten. 2013. Tomas Tranströmer om översättning. Institutionen för språk och litteratur, Göteborgs universitet. 197-198.

⁴ Tranströmer, Tomas. 1999. Tolkningar. Stockholm. 5., från: EK, Thomas. 2010. Jarl Hemmer som översättare. Lunds universitet. 9.

Det är inte förvånande att poesiöversättning har en speciell status. Man kan säga att den typen av översättning står på två motsatta sidor. Några tycker att det är ett onödigt jobb eftersom poesi kan inte översättas utan att förlora viktiga delar av konstverket, och andra har stor respekt för poesiöversättare därför att det vad de gör kräver mycket kreativitet och skicklighet. Även om en översättare är väldigt duktig på sitt jobb, och även om den nya dikten är bättre än den ursprungliga, så är det bestämt av språkets natur att de inte kan vara samma. Något måste förloras och förändras, och vad det skulle vara är översättarens val.

Rosińska skriver om „stereotypa dikotomier“ som man ofta antar om poesiöversättning. Som några exempel nämner hon „trohet mot originalet versus språkets skönhet, förlust av betydelse versus tillägg, innehåll versus form och så vidare.“⁵

Rooke kommenterar påståendet att varje kognitiv erfarenhet kan översättas. Det betyder att allt som är sagt eller skrivet på ett språk kan översättas till vilket som helst annat språk, även om långa beskrivningar behövs i vissa fall. Poesin har dock specifika omständigheter.

„Problemet med poesin – och den poetiska prosan – är att den inte enbart har ett kognitivt innehåll. Poesin uttrycker även andra erfarenheter, estetiska upplevelser, som är knutna till den språkliga formen. I poesin blir de grammatiska kategorierna i sig betydelsebärande; språkets uttryckselement 'semantiseras'“.⁶

Högström sammanfattar dessa problem med poesiöversättning genom att använda dikotomin „lexikaliskt trogen“ versus „poetisk trogen“:

„Att översätta poesi innebär i högre grad än i översättning av andra genrer en avvägning mellan att vara lexikaliskt trogen eller, låt oss kalla det, för enkelhets skull, poetiskt trogen. Ställd inför valet att bevara antingen en dikts form eller dess innehåll, dess rytm eller dess bokstavliga ordalydelse, vad bör översättaren välja?“⁷

Det finns inte ett universellt svar på denna fråga eftersom varje dikt och varje översättare är olika. „Vad som ska prioriteras, om det exempelvis är ett ords betydelse eller dess ljudmässiga egenskaper, måste med stor omsorg avgöras av översättaren från fall till fall.“⁸

⁵ Rosińska, Paulina. 2017. „Några Funderingar Kring Översättning Av Svensk Poesi Till Polska Och Översättningskritik“ i: *Folia Scandinavica Posnaniensia*, 23 (1). 85.

⁶ Rooke, Tetz. 2012. „Adonis på svenska: en översättningskritik“ i: *Orientalia Suecana*, 61(Tillägg), 156.

⁷ Högström, Ebba. 2017. Att göra det omöjliga: Poesiöversättning som litterär och social praktik. 16.

⁸ Högström, Ebba. 2017. Att göra det omöjliga: Poesiöversättning som litterär och social praktik. 33.

Här kommer en strof av Tranströmers *En konstnär i norr* (från *Klanger och spår*), original och sedan i kroatisk översättning:

Och hammarslagen i berget kom
kom
kom
kom in en vårnatt i vårt rum
förklädda till hjärtats slag.

I udarci čekića dopiru iz brda bum
bum
bum
bum u našu sobu u ovu proljetnu noć
prerušeni u otkucaje srca.

I dessa verser valde översättaren poetisk trohet över den lexikaliska. Hon insåg att det svenska verbet *kom* har ett ljudvärde och bestämde att ljudeffekten var viktigare att bevara än verbets lexikaliska betydelse så hon använde det kroatiska utropet *bum*. I stället för verbet som har samma betydelse som *kom*, står i kroatisk översättning *dopiru*, vilket har mer specifika konnotationer. Det är också nödvändigt att märka att i denna strof ändrades tempus från preteritum till presens. I enlighet med det blev *en vårnatt* i översättning *u ovu proljetnu noć*. Inga andra strofer i dikten har ändrats tempus. Vi kan gissa att anledningen till den förändringen är att dikten börjar med preteritum, och sedan, i mitten av andra strofen, förtsätter i presens vilket ger den dynamik, som blir ännu starkare med imperativ i fjärde strofen (som består av bara ett ord). Sedan kommer strofen som analyseras här, och efter den har vi en vers i futurum. Kanske menade översättaren att ge dikten en mer naturell sekvens genom att översätta den så att nutid följde dåtid, och framtid följde nutid.

Översättningen av dikten ovan var ett exempel på hur olika ljudegenskaper av ord i två språk påverkar poesiöversättning. Följande verser kommer att visa hur speciell användning av ett ord i ett språk tvingar översättare att välja mellan alternativ i målspråket. Här kommer två strofer av *Porträtt med kommentar* (från *Klanger och spår*):

Men han ingav alltid förtroende. Därför
drog man sig för att gå honom nära
och kanske då stöta på en olycka.

På kroatiska är det översatt så här:

Ali, uvijek je ulijevaro povjerenje. Zato si
mu izbjegavao prići
da ne otkriješ nešto loše

Det finns, i samma dikt, exakt samma översättning:

man hade en känsla av att främmande tankar
bröt sig in i villan om nätterna.

imao si osjećaj da čudnovate misli
noću provaljuju u njihov mir.

Det svenska pronomenet *man* har ingen riktig motsvarighet i kroatiskan och i de flesta texter verkar det mest lämpligt att översätta det med en opersonlig tredje person singular. Men här skulle det låta konstigt eftersom opersonliga former sällan går bra med poesi, särskilt i en vers där ordet *känsla* finns. Här valde översättaren andra person singularis på kroatiska. Det har samma funktion som opersonlig tredje person och är vanligt i informell konversationsstil där det antyder vänlighet mellan samtalarna. I sådana fall menar man *jag* eller *alla* när man säger du.⁹ Det är i överensstämmelse med den första versen som säger att poeten känner mannen som han skriver om: „Här är ett porträtt av en man som jag kände.“

Ett annat, olikt exempel av översättning av pronomen *man* finns i *Trafik* (från *Mörkerseende*).

Man kan inte se den andres ansikte.

Čovjek čovjeku ne vidi lice.

⁹ Katnić-Bakaršić, Marina. 2018. "Stilistika govornika i sugovornika" i: *Croatica*, 42(62), 333-242.

Här har *man* översatts som substantiv *čovjek*, vilket är en mer bokstavlig översättning av ordet och är lämpligt i kroatiska meningar där subjekt kan vara vem som helst, men det går bra endast i vissa fall eftersom det har en inofficiell, nästan poetisk betydelse. *Den andres* har översatts med samma ord som *man* - *čovjeku*. Anledningen till det kanske skulle vara betoning på relationen mellan subjektet – *man*, och objektet – *den andre*. Förutom det, *čovjek čovjeku* ger dikten allitteration.

Förutom översättning av pronomen *man*, finns det i dikten *Porträtt med kommentar* flera andra förändringar. Om vi tittar på den första strofen:

Här är ett porträtt av en man som jag kände.
Han sitter vid bordet med tidningen utslagen.
Ögonen slår sig ner bakom glasögonen.
Kostymen är tvättad med barrskogens skimmer.

Evo portreta čovjeka kojeg sam poznavao.
Sjedi kod stola s otvorenim novinama.
Pogleda spuštenog iza naočala.
Odiжела opranog sjajem borove šume.

så ser vi att de andra två verser är ändrade. I originalversionen är alla fyra verserna fulla meningar. I den kroatiska versionen är det dock inte så. Den tredje och den fjärde versen har blivit elliptiska meningar utan predikat, som har en funktion av beskrivning av handlingen, eller bilden, från den andra versen. Dessutom har kroatiska versionen av den tredje versen ett nytt subjekt som är semantiskt relaterat med den originella från den ursprungliga versionen (*ögonen – pogled*), men är inte en riktig ekvivalent.

I dikten finns flera exempel på förändringar som verkar vara godtyckliga:

Livet har stannat i stora kristaller.
Život je stao i zaledio se.

Här har översättaren förkastat metaforen *stora kristaller* och valde i stället en annan, en verb med liknande konnotationer.

Fadern hans tjänade pengar som dagg.

Otac mu je zarađivao izvrsno.

I denna översättning har uttrycket *som dagg*, i brist på ett liknande ord, förvandlats till adverb *izvrsno*.

Vad är jag? Ibland för länge sen
kom jag några sekunder helt nära
vad JAG är, vad JAG är, vad JAG är.

Što sam ja? Nekad davno
na nekoliko sekundi bilo mi je jasno
što sam JA, što sam JA, što sam JA.

Kom jag helt nära, ett metaforiskt uttryck, fick i kroatisk översättning en mer direkt betydelse. Förutom det, försvann adverbet *ibland*.

I en vers som redan nämnts:

och kanske då stöta på en olycka
da ne otkriješ nešto loše

har substantivet *en olycka* blivit ersatt med frasen *nešto loše*, vilket är mindre definierad och kan, på grund av det, framkalla mer olika tolkningar eller föreställningar hos läsare.

Det är synbart i denna dikt, och många andra, att i poesiöversättning är det tillåtet, även om det inte är nödvändigt, att använda ens kreativitet och visa en egen tolkning av det konstverk som översatts. Det medför frågan om definition. Högström undrar om det vore mer precis att kalla poesiöversättarens arbete för „tolkning“:

„Poesi verkar på något sätt uppehålla sig vid eller längs den yttersta gränsen av det vi brukar kalla översättning. Man kan fråga sig om det verkligen alltid är att betrakta som översättning, kanske vore tolkning ett mer passande ord?“¹⁰

En annan översättning som har både nödvändiga och onödvändiga förändringar är översättning av dikten *Ur en afrikansk dagbok* (från *Klanger och spår*). I den första versen:

På den kongolesiske hötorgsmålarens tavlor

Na slikama uličnog umjetnika u Kongu

förvandlades adjektivet *kongolesiske* till rumsadverbial *u Kongu*. Det är översatt så eftersom adjektivet som härstammar från substantivet *Kongo* används nästan aldrig i kroatiska språket. Dessutom har översättaren i den versen skrivit *umjetnik* i stället för *målare* vilket är ersättning för ett ord med specifik betydelse med ett ord med en mer allmän betydelse. Anledningen till det kan vara att kroatiska ordet för *målare* – *slikar*, och kroatiska ordet för *tavla* – *slika* har samma rot och det finns inga andra alternativ (till skillnad från svenska där kan man säga *tavla* eller *målning*). Kanske ville översättaren undvika ovälkommen allitteration som inte finns i originalet och som skulle störa läsningen.

I fortsättning av dikten står strofen:

En ung man fann utlänningen som gått vilse bland hyddorna.

Han visste inte om han ville ha honom som vän eller som

föremål för utpressning.

Tveksamheten gjorde honom upprörd. De skildes i

förvirring.

¹⁰ Högström, Ebba. 2017. Att göra det omöjliga: Poesiöversättning som litterär och social praktik. 15.

Mlad čovjek našao je stranca zalutalog među kolibama.
Nije znao bi li se s njime prijateljio
ili ga oteo.
Neodlučnost ga je uzrujala. Rastali su se
zbunjeni.

I denna strof hände flera förändringar. För det första, blev bisatsen *om han ville ha honom som vän* i översättning *bi li se s njime prijateljio*. Precis samma sak hände i den andra delen av meningen där (*ha honom som*) *föremål för utpressning* blev (*bi li*) *ga oteo*. I den ursprungliga dikten är det *utlänningen* som är objektet av diktens handlingen och som står i fokus. I översättningen är tvärtom subjektets aktion det som verkar vara viktigare.

Meningen *Tveksamheten gjorde honom upprörd* förändrade predikatets struktur i kroatisk översättning. I originalversionen är, som i exemplet ovan, objektets egenskap som betonas medan i översättningen är det subjektets aktion.

Den sista versen av den första, såväl som den tredje och den femte strofen:

Den som är framme har en lång väg att gå.

I kroatisk översättning har den ett liknande byte:

Onaj koji prednjači pred sobom ima još dobar komad puta.

I originalversionen är det subjektets ställning som är poängterad och i översättning övertog verbet huvudrollen.

Den första versen i andra strofen är ett motsatt exempel. Där blev *utlänningen som gått vilse* i översättning *stranca zalutalog*. På svenska är handlingen betonad, och på kroatiska är det beskrivning av subjektet.

Vidare i dikten finns det fler exempel av översättarens intervention:

Européerna håller sig annars kring bilen som vore den
Mamma.

Euroljani se inače drže oko automobila kao da im je
Majka.

Förmodligen ersätts *Mamma* med officiellt *Majka* utan någon uppenbar anledning.

Det kanske hjälper med ett flyttfågelssträck av
handskakningar.

Det kanske hjälper att släppa ut sanningen ur böckerna.

Možda bi pomogao dugi niz
rukovanja.

Možda bi pomogla istina iz knjiga.

Den första versen är en mening med formellt subjekt i kombination med en med-fras, och den andra innehåller formellt och extraponerat subjekt. I den kroatiska översättningen är båda verserna förändrade, men anafor har bevarats. I den första versen blev med-frasen subjekt. Det är också märkvärdigt att ordet *flyttfågelssträck* har översätts som *dugi niz*. I den andra versen har verbet *att släppa ut* försvunnit och *sanningen – istina* blev subjekt.

Studenten läser i natten, läser och läser för att bli fri

Student čita noću, čita i čita da se oslobodi

Avsiktsadverbial *för att bli fri* från originalversionen har översatts som bisatsen *da se oslobodi*. I den originella dikten står ändring av studentens tillstånd i fokus, medan i översättningen är det studentens aktion som är betonad. Grammatiska skillnader som denna kan vara bara resultat av en skillnad i språkanvändning, men kan också betraktas som förändringar i betydelsen.

I *Lisabon* (från *Klanger och spår*) finns flera andra exempel på förändringar som är mer resultat av språkets natur än översättarens kreativa val.

Jag bärs i min skugga
som en fiol
i sin svarta låda.

Moja sjena me nosi
poput violine
u crnoj futroli.

Verbet i passiv *bärs* är översatt som *nosi*. I originalversionen finns det inte någon agent utan bara ett rumsadverbial *i min skugga*. I översättning förvanlades adverbialet till subjektet.

I nästa dikt från samma samling, *Ösäkerhetens rike*, finns en vers med samma verb i samma form:

En hjälm som bärs av ingen har tagit makten.

Kaciga bez glave preuzela je vlast.

Satsattributet *som bärs av ingen* har översatts till prepositionsattribut *bez glave*. Eftersom originalversionen innehåller S-passiv med agent som, som sagt tidigare, inte finns i alla stilar i kroatiska språket, det behövdes några förändringar. Översättaren gick här ett steg vidare och införde ett helt nytt motiv.

I vissa fall är förändringarna nödvändigheter, i andra beror det på översättaren om något ska ändras och på vilket sätt, och några översatta verser visar översättarens rätt att ge egna bidrag och sammarbeta med poeten i diktens kreation. Förutom de exemplen citerad ovan, här är två fler sådana verser:

Från *Ur en afrikansk dagbok*:

En svår passage.

Težak je to prolaz.

Här blev en elliptisk mening en mening med alla fundamentala satsdelar.

Från *Lisabon*:

„Är det riktigt, eller har jag drömt det?“

„Je li to stvarno ili sam to samo sanjao?“

Här har översättaren lagt till partikeln *samo* som har intensifieringsroll.

Det är märkbart att det finns många nyanser av förändringar i poesiöversättning. Översättaren måste tänka på språkens regler, ordens betydelse, deras konnotationer och den effekt som de har, både semantiskt och estetiskt. Tetz Rooke skriver att skapandet av en väl översatt dikt består av “svåra kompromisser med semantiken, men också ett konstnärligt sinnelag hos översättaren, vars uppgift det är att skapa dikten på nytt.”¹¹

Som anges ovan, har poesiöversättning en speciell plats i översättningsvetenskap, men det är också viktigt att omtala dess roll i litteraturvetenskapen. Det är fortfarande vanligt att betrakta poeten eller författaren som den riktiga skaparen av ett litterärt verk, och översättaren som någon som bara använder språkkunskaper för att göra ett mekaniskt jobb. Men den typen av tänkande blir ersatt i den senaste tiden med betraktande av översättaren som en kreativ individ som ger sitt bidrag till slutprodukten. Till och med kallas översättaren för medförfattare.¹² „Att översättning någon annanstans än i teorin skulle upphöjas till att ha samma status som en originaltext känns fortfarande som en omöjlig, och kanske rent av onödig, utopisk fantasi. Men att börja betrakta översättning som en *typ av* kreativt skrivande istället för att se det som dess motsats eller skuggsida borde vara inom räckhåll.“¹³

Funktion av översättaren fick erkänsla, men den har inte utjämnats med poetens eller författarens funktion. Det finns dock några teoretiker som ger översättare fördel. Andersson skriver att översättning av ett verk i någon annans stil är svårare än skrivande av en originaltext. „Att skriva är ingen enkelt hantverk, men det säger sig självt att det ändå är lättare att hålla en stil vars ramar man själv har bestämt än att skriva enligt någon annans utgångspunkter.“¹⁴

Bedömning av skönlitterära översättningar är problematisk eftersom det inte finns några etablerade kriterier. Anledning till det är de specifika omständigheter av skönlitterära

¹¹ Rooke, Tetz. 2012. “Adonis på svenska: en översättningskritik“ i: *Orientalia Suecana*, 61(Tillägg), 157.

¹² Högström, Ebba. 2017. Att göra det omöjliga: Poesiöversättning som litterär och social praktik. 14-15.

¹³ Högström, Ebba. 2017. Att göra det omöjliga: Poesiöversättning som litterär och social praktik. 15.

¹⁴ Andersson, Erik. Vad är översättning? Hämtad från Litteraturbanken:

<http://litteraturbanken.se/#!/presentationer/specialomraden/VadArEnOversattning.html> Hämtad 2017-04-30, från: Högström, Ebba. 2017. Att göra det omöjliga. Poesiöversättning som litterär och social praktik. 15.

översättning, särskild poesiöversättning, som nämndes ovan. Några teoretiker tycker att någon modell för bedömning måste skapas, medan andra tycker att det är omöjligt.¹⁵ Innan en sådan modell skapas, bedömas översatta böcker genom att använda individuella kriterier. För hennes översättning av stor mängd av Tomas Tranströmers verk fick Sonja Bennet ett pris från *Samhället för kroatiska litterära översättare*.¹⁶ Priset är bevis på hennes bidrag till spridning av den svenska litteraturens publik och det visar att poesiöversättningar är värdefulla och välkomna insatser i totaliteten av kroatisk litteratur.

Sažetak

Tomas Tranströmer jedan je od najvažnijih i najprevođenijih švedskih pjesnika. Njegova poezija odlikuje se jednostavnošću, neobičnim metaforama i motivima iz prirode. I sam je prevodio poeziju pa prevođenje igra veliku ulogu u njegovom radu. Prevođenje poezije posebna je vrsta unutar znanosti o prevođenju jer se u poeziji, osim kognitivnih iskustava, pozornost mora obratiti i na estetička iskustva. Prevoditelj poezije primoran je učiniti određene promjene, a odluke o tome na koji način i u kojoj mjeri pjesmu prilagoditi jeziku na koji se prevodi, individualne su i ovise o prevoditelju i pojedinoj pjesmi. Na odabranim primjerima Tranströmerovih pjesama iz prijevoda Sonje Bennet pokazano je kako na prijevod

¹⁵ Rosínska, Paulina. 2017. "Några funderingar kring översättning av svensk poesi till polska och översättningskritik" i: *Folia Scandinavica Posnaniensia*, 23(1)., 83.

¹⁶ <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/u-transtroemerovim-pjesmama-nema-ni-traga-dociranje-20140304> (11/7-2019)

poezije utječu nužne promjene uzrokovane razlikom u jezicima, ali i kreativnost prevoditelja. Zbog te kreativnosti na književno se prevođenje, a posebno prevođenje poezije, unutar znanosti o književnosti obraća sve veća pozornost. Iako nema univerzalnog načina prosuđivanja njihove vrijednosti, prijevodi poput ovog značajan su doprinos širenju književnosti izvornog jezika i obogaćivanju književnosti jezika na koji se prevodi.

Abstract

Tomas Tranströmer is one of Sweden's most important and most translated poets. Features of his poetry are simplicity, unusual metaphors and motives from nature. He translated poetry as well which is why translation is an important part of his work. Poetry translation is a special type within the science of translation because in poetry, besides cognitive experiences, the translator must pay attention to esthetic experiences as well. A poetry translator must make certain changes, and the decisions about how much the poem is going to change and in which way are individual and depend on the translator and the specific poem. In Sonja Bennet's translation of selected Tranströmer's poems it is shown how poetry translation is affected by necessary changes caused by language differences, but also the translator's creativity. That creativity is the reason why literary translation, especially poetry translation, is getting more attention in literature studies. Although there is no universal way of determining their value, translations like this are a significant contribution to spreading the source language's literature as well as enriching the literature of the target language.

Litteratur:

Ek, Thomas. 2010. Jarl Hemmer som översättare. Lunds universitet.

(<https://journals.lub.lu.se/IASS2010/article/view/5025/4460>) (11/7-2019)

Högström, Ebba. 2017. Att göra det omöjliga: Poesiöversättning som litterär och social praktik.

(<https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1143723/FULLTEXT01.pdf>) (11/7-2019)

Katnić-Bakaršić, Marina. 2018. "Stilistika govornika i sugovornika" i: *Croatica*, 42(62), 333-242.

Rooke, Tetz. 2012. "Adonis på svenska: en översättningskritik" i: *Orientalia Suecana*, 61(Tillägg), 153-172.

(<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:635263/FULLTEXT02>) (11/7-2019)

Rosińska, Paulina. 2017. "Några Funderingar Kring Översättning Av Svensk Poesi Till Polska Och Översättningskritik" i: *Folia Scandinavica Posnaniensia*, 23(1), 75-91.

(<https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/fsp.2017.23.issue-1/fsp-2017-0008/fsp-2017-0008.pdf>) (11/7-2019)

Rönnerstrand, Torsten. 2013. Tomas Tranströmer om översättning. Institutionen för språk och litteratur, Göteborgs universitet.

(https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/33068/1/gupea_2077_33068_1.pdf) (11/7-2019)

<https://www.tportal.hr/kultura/clanak/u-transtroemerovim-pjesmama-nema-ni-traga-dociranja-20140304> (11/7-2019)

Tranströmer, Tomas. 2011. *Samlade dikter : 1954-1996*. Stockholm: Bonnier.

Tranströmer, Tomas; Bennet, Sonja. 2013. *Pjesme i proza: 1954.-2004*. Zaprešić: Fraktura.

